

การคุ้มครองสุขภาพและธุรกิจของท่าน จากการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์

คู่มือปฏิบัติสำหรับเกษตรกรและคนงาน

สียะชิ คาวาคามิ
ลัตดาวัลย์ รัตนนคร

การคุ้มครองสุขภาพและธุรกิจของท่าน จากการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์

คู่มือปฏิบัติ
สำหรับเกษตรกรและคนงาน

สียะชิ คาวาคามิ
ลัดดาวัลย์ รัตนนคร

ลิขสิทธิ์ © องค์การแรงงานระหว่างประเทศ พ.ศ. 2552

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552

สิ่งพิมพ์ของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ สงวนลิขสิทธิ์ตามพิธีสารฉบับที่ 2 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิสากล อย่างไรก็ตาม อาจสามารถนำเนื้อหาบางส่วนเป็นสิ่งพิมพ์ไปใช้ได้ โดยไม่ต้องได้รับอนุญาต ภายใต้เงื่อนไขว่า ต้องระบุแหล่งที่มาของเนื้อหานั้น สำหรับ การทำซ้ำหรือการแปลนั้น สามารถยื่นเรื่องขอสิทธิได้ที่ ILO Publications (Rights and Permissions), International Labour Office, CH-1211 Geneva 22, Switzerland หรือโดย email: pubdroit@ilo.org. โดยสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศมีความยินดีต่อการยื่นขอสิทธิดังกล่าว

ห้องสมุด สถาบัน และผู้ใช้อื่น ๆ ซึ่งจดทะเบียนกับองค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานด้านสิทธิการทำซ้ำ สามารถถ่ายเอกสารสิ่งพิมพ์ได้ตาม วัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตที่ออกไว้ให้กับองค์กรเหล่านี้ ท่านสามารถค้นหาองค์กรที่ทำงานด้านสิทธิการทำซ้ำในประเทศ ของท่านได้ที่ www.ifro.org

ควาวคามิ, สียะชิ; ลัตดาวัลย์, รัตนนคร

การคุ้มครองสุขภาพและธุรกิจของท่านจากการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์: คู่มือปฏิบัติสำหรับเกษตรกรและคนงาน / สียะชิ ควาวคามิ และลัตดาวัลย์ รัตนนคร; สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศประจำอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ – กรุงเทพฯ: องค์การแรงงานระหว่างประเทศ, 2552

24 หน้า.

ISBN: 9789228227369; 9789228227376 (web pdf)

สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศประจำอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

manual / occupational health / occupational safety / occupational disease / infectious disease / farmer / agricultural worker / checklist

13.04.2

อังกฤษ : ISBN 9789221227366; 9789221227373 (web pdf)

ฝรั่งเศส : ISBN 9789222227365; 9789222227372 (web pdf)

สเปน : ISBN 9789223227364; 9789223227371 (web pdf)

ILO Cataloguing in Publication Data

รูปแบบการนำเสนอในสิ่งพิมพ์ของ ILO เป็นไปตามแนวปฏิบัติของสหประชาชาติ และการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ มิได้แสดงถึงความเห็นใด ๆ ของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของประเทศ พื้นที่ หรือเขตการปกครอง หรืออำนาจการปกครองใด ๆ หรือเกี่ยวกับการกำหนดแนวเขตชายแดนใด ๆ

ผู้เขียนรับผิดชอบต่อความเห็นที่แสดงไว้ในบทความ การศึกษา และข้อเขียนที่ตีพิมพ์อื่น ๆ แต่เพียงผู้เดียว การจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์นี้ไม่ได้แสดงถึงการรับรองของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศต่อความเห็นต่าง ๆ ที่แสดงไว้ในสิ่งพิมพ์นี้

การอ้างถึงชื่อกิจการและผลิตภัณฑ์ทางการค้าและกระบวนการผลิตต่าง ๆ ไม่ได้หมายถึงการรับรองของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ และการไม่ได้อ้างถึงกิจการ ผลิตภัณฑ์ทางการค้า หรือกระบวนการผลิตใดก็ไม่ถือว่าสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศไม่ให้การรับรอง

ท่านสามารถหาสิ่งพิมพ์ของ ILO ได้จากร้านขายหนังสือชั้นนำ หรือสำนักงานประจำภูมิภาคของ ILO ในหลายประเทศ หรือติดต่อโดยตรงที่ ILO Publications, International Labour Office, CH-1211 Geneva 22, Switzerland หรือ สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชั้น 10 อาคารสหประชาชาติ ตูโปรมณีย์ 2-349 ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร 10200 ประเทศไทย หรือ email: bangkok@ilo.org อนึ่งรายการหนังสือใหม่สามารถขอได้ฟรีจากที่อยู่ข้างบน หรือ email: pubvente@ilo.org เว็บไซต์ของเราคือ www.ilo.org/publns

พิมพ์ในประเทศไทย

คำนำ

การระบาดของโรคไข้หวัดนกในช่วงที่ผ่านมา รวมทั้งการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอ (เอช 1 เอ็น 1) ซึ่งเกิดมาจากสุกร ทำให้ทั่วโลกหันมาให้ความสนใจในเรื่องดังกล่าว ภายใต้การสนับสนุนของ ILO/CRISIS ซึ่งเข้ามาทำหน้าที่พัฒนาโครงการ ได้มีการระดมทุนจาก UN Central Fund for Influenza Action (CFIA) ดำเนินโครงการต่อเนื่องจำนวน 3 โครงการ โครงการแรกของ ILO เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่และการเตรียมรับมือโรคระบาด ได้ดำเนินการในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2550 และตามมาด้วยโครงการในประเทศอินโดนีเซีย ได้มีการเปิดตัวอีกหนึ่งโครงการเพื่อขยายงานของ ILO ไปในประเทศกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซียและเวียดนาม

ผลหลักที่ได้รับจากโครงการดังกล่าวนี้คือ การพัฒนาคู่มือการอบรมเพื่อส่งเสริมการทำงานอย่างปลอดภัยในสถานประกอบการ คู่มือนี้ใช้ง่ายและสามารถปฏิบัติได้จริง โดยมีแบบสำรวจมาตรการป้องกันต่าง ๆ พร้อมคำอธิบายในบรรดากิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ ได้มีการจัดสัมมนาฝึกอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นในกลุ่มคนงานและนายจ้างในฟาร์มสัตว์ปีก หมูและสัตว์ชนิดอื่น ๆ รวมทั้งวิสาหกิจขนาดเล็กต่าง ๆ นอกจากนี้วิธีการอบรมแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ที่มีชื่อว่า “การปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และสภาพการทำงานของเกษตรกร” (WIND) และ “การปรับปรุงสภาพการทำงานในสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก” (WISE) ได้ถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมของนายจ้างและลูกจ้างในธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กให้ดีขึ้น

คณะทำงานของ ILO ที่ประจำอยู่ที่กรุงเทพฯ และประสานงานโดย ดร. สียิชิ คาวาคามิ ผู้เชี่ยวชาญอาวุโส ด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยในการทำงาน ประจำสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศประจำอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้เตรียมต้นฉบับและแบบสำรวจสำหรับคู่มือนี้ พร้อมทั้งชี้แนะการทำภาพประกอบ คณะทำงานขอขอบคุณ ดร. ถัดดาวัลย์ รัตนนคร สำหรับคำแนะนำทางวิชาการที่มีคุณค่า และมีสเตอร์โดนาโต คินีเกอร์-พาสซิกลิ ผู้เชี่ยวชาญอาวุโส ILO/CRISIS ซึ่งได้กรุณาประสานงานกับคณะทำงาน ILO Task Force on Influenza and Pandemic Preparedness สุดท้ายนี้ ขอแสดงความขอบคุณเพื่อนร่วมงานทั้งที่ ILO สำนักงานใหญ่และสำนักงานประจำอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สำหรับการสนับสนุนและคำแนะนำที่มีค่า

จากทั้ง 3 โครงการด้านการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่และการเตรียมความพร้อมรับมือโรคระบาด ILO ได้ร่วมงานกับรัฐบาล องค์กรลูกจ้างและองค์กรนายจ้างในประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย เพื่อเสริมสร้างความพยายามเหล่านี้ในระดับสถานประกอบการ ILO ขอแสดงความขอบคุณทุกท่านและทุกองค์กรที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคู่มือและแบบสำรวจนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการอบรมนี้ จะสามารถช่วยปรับปรุงสภาพการทำงานของเกษตรกรและคนงาน เพื่อป้องกันพวกเขาจากการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ได้ดียิ่งขึ้น

บิล ชอลเทอร์

ผู้อำนวยการ

สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศประจำอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

กรุงเทพฯ ประเทศไทย

พฤศจิกายน 2552

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	3
แบบสำรวจ	6
จุดตรวจสอบที่ 1: เก็บข้อมูลเกี่ยวกับโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์เพื่อดูแลสุขภาพของท่าน	14
จุดตรวจสอบที่ 2: จัดการกับสัตว์อย่างปลอดภัย	16
จุดตรวจสอบที่ 3: การฆ่าและชำแหละสัตว์อย่างปลอดภัย	18
จุดตรวจสอบที่ 4: การทำลายซากสัตว์และของเสียจากสัตว์อย่างถูกสุขลักษณะ	20
จุดตรวจสอบที่ 5: รายงานการเกิดโรคอย่างรวดเร็ว	22
ภาคผนวก: แหล่งข้อมูล	24

ไข้หวัดใหญ่ในสัตว์

สัตว์ปีก (เป็ด ไก่) และ สัตว์กลุ่มหมู (หมู/สุกร)

แบบสำรวจ

เพื่อปรับปรุงและเตรียมการรับมือกับ โรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์

วิธีใช้แบบสำรวจ

1. อ่านหัวข้อการสำรวจอย่างละเอียด และค้นหามาตรการการปรับปรุงในแต่ละหัวข้อ หากจำเป็นอาจสอบถามผู้บริหาร หรือหัวหน้างาน และพนักงาน
2. ถ้ามาตรการนั้นได้ดำเนินการไปแล้ว หรือไม่มีความจำเป็นต้องปรับปรุง ให้ทำเครื่องหมายในช่อง **ไม่มีข้อเสนอ** และหลังคำถามว่า “ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่” ถ้าพบว่ามาตรการดังกล่าวเป็นประโยชน์ ให้ทำเครื่องหมายในช่อง **มีข้อเสนอ** พร้อมใส่ข้อเสนอแนะลงในที่ว่างใต้คำว่า **เรื่องที่ควรปรับปรุง**
3. หลังจากได้ทำการสำรวจเรียบร้อยแล้ว ให้ทบทวนดูแบบสำรวจอีกครั้งและพิจารณาเลือกจุดตรวจสอบที่ทำเครื่องหมายในช่อง **มีข้อเสนอ** เลือกเพียง 2-3 หัวข้อ ซึ่งท่านเห็นว่า หากดำเนินการปรับปรุงแล้วจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แล้วทำเครื่องหมายสำหรับหัวข้อที่เลือกในช่อง **ปรับปรุงโดยเร็ว**
4. ก่อนเสร็จสิ้นการสำรวจ ให้ตรวจสอบว่าได้ทำเครื่องหมายในช่อง **ไม่มีข้อเสนอ** หรือ **มีข้อเสนอ** ครบทุกข้อ และสำหรับข้อที่ทำเครื่องหมายในช่อง **มีข้อเสนอ** ได้ทำเครื่องหมายในช่อง **ปรับปรุงโดยเร็ว** เรียบร้อยแล้ว

I. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์

1. รวบรวมข้อมูลไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ (เช่น สัตว์ปีก หมู) จากสำนักงานปศุสัตว์ สาธารณสุข หรือ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ฯ ข่าววิทยุ

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

.....

2. บอกต่อข้อมูลเกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ที่ทันต่อเหตุการณ์ให้ครอบครัวและเพื่อนบ้านทราบ

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

.....

3. สอนลูกไม่ให้สัมผัสสัตว์ป่วยหรือตาย (เช่น สัตว์ปีก หมู) และซากของสัตว์เหล่านั้น

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

.....

II. จัดการกับสัตว์อย่างปลอดภัย

4. หลังสัมผัสสัตว์ ต้องล้างมือทั้งสองข้างให้สะอาด หมดจดด้วยสบู่

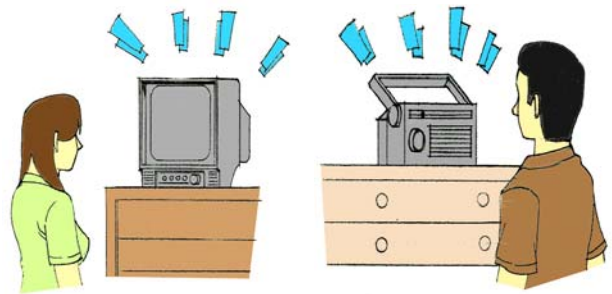
ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

.....

5. ใช้วิธีเลี้ยงแบบโรงเรือนที่มีระบบป้องกันไม่ให้สัตว์อื่นเข้ามาในโรงเรือน เช่น ใช้ตาข่ายปิดช่องว่างหรือจัดเตรียมคอกสัตว์

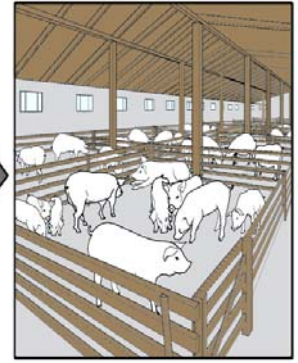
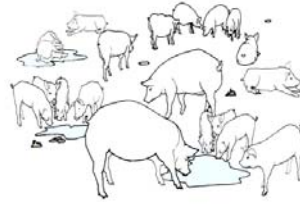
ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

.....

6. ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรงเรือน รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องมือเป็นประจำทุกครั้ง ก่อนนำสัตว์ชุดใหม่หรือฝูงใหม่เข้ามาเลี้ยง

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

.....

7. เมื่อจับต้องสัตว์ที่ตายแล้วหรือต้องสงสัยว่าป่วยเป็นโรค ให้สวมหน้ากากและถุงมือป้องกันที่เหมาะสม

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

.....

8. ฆ่าเชื้ออุปกรณ์ป้องกันและเก็บในที่ปลอดเชื้อ

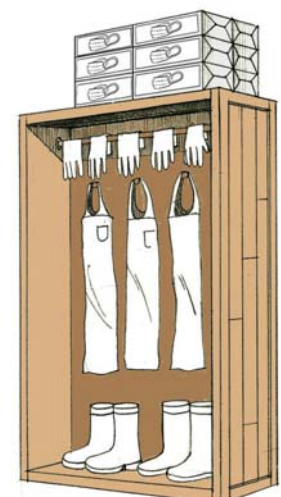
ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

.....

9. ซื่อไก่ เป็ด และหมูจากผู้ขายที่ได้รับรองมาตรฐาน
จากกรมปศุสัตว์เท่านั้น

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

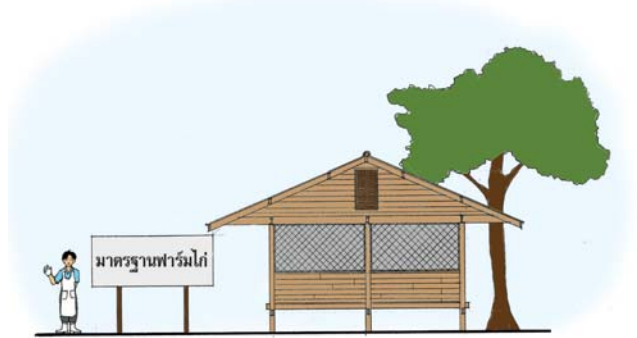
10. ต้องอาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าใหม่ทุกครั้ง
หลังการเข้าเยี่ยมฟาร์มสัตว์ที่เกิดโรคระบาด

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

III. การฆ่าและชำแหละสัตว์อย่างปลอดภัย

11. กำหนดสถานที่สำหรับการฆ่าและชำแหละเนื้อสัตว์
ให้เหมาะสม

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

12. สถานที่ที่ใช้ฆ่าและชำแหละสัตว์ต้องปิดมิดชิด
เพื่อไม่ให้สัตว์ เช่น นกป่า สัตว์ที่ใช้ฟันแทะ/สัตว์
จำพวกหนู หรือแมลง เข้ามาในบริเวณ

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

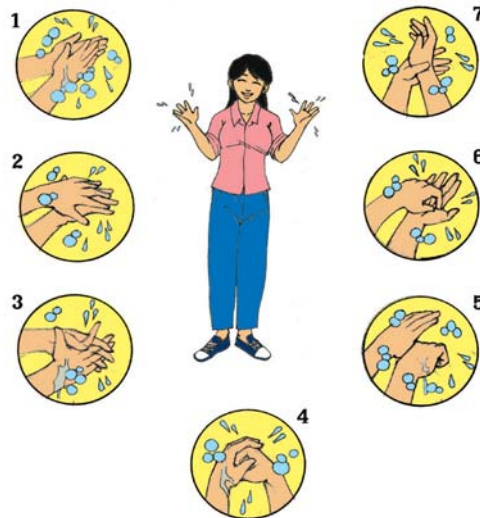
13. ฝึกให้มีสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดีก่อนและหลังการจับสัตว์และซากสัตว์

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ต้องปรับปรุง:.....
.....
.....

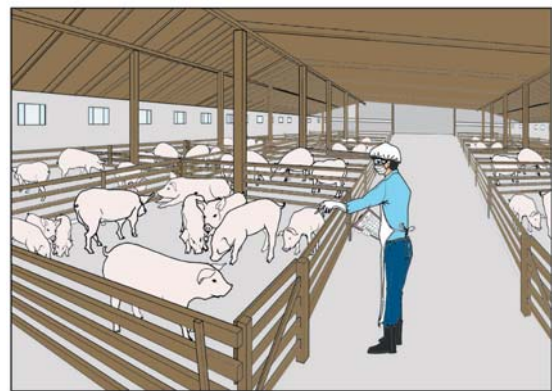
14. ตรวจสอบสัญญาณของโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ก่อนและหลังการฆ่าและชำแหละ

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ต้องปรับปรุง:.....
.....
.....

15. หลีกเลี่ยงการปนเปื้อนระหว่างซากสัตว์กับของเสียในขณะที่ทำการชำแหละ

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ต้องปรับปรุง:.....
.....
.....

16. หลังการชำแหละล้างซากและเนื้อสัตว์ที่มีอุจจาระปนเปื้อนให้สะอาดด้วยน้ำผสมคลอรีน

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ต้องปรับปรุง:.....
.....
.....

17. จัดให้มีการระบายอากาศที่ดีและมีแสงสว่างพอเพียง

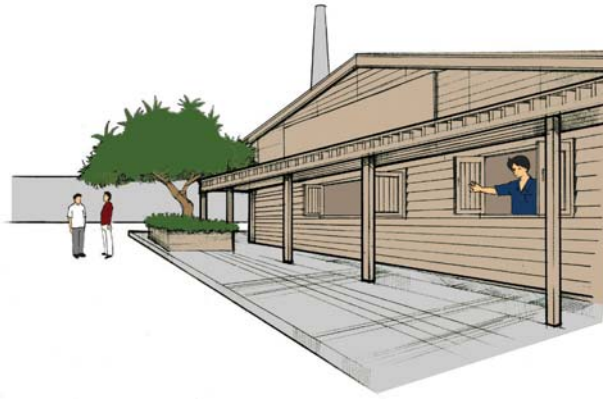
ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

.....

18. พื้นและผนังในโรงฆ่าสัตว์ใช้วัสดุที่กันน้ำและเหมาะสมต่อการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค

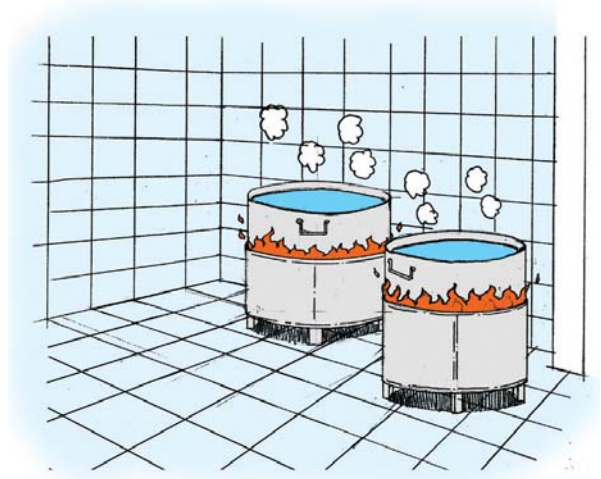
ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

.....

19. เตรียมถังพิเศษสำหรับทิ้งและเก็บของเสียจากสัตว์

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

.....

20. ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อสถานที่ชำแหละและอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ควรปรับปรุง:.....

.....

IV. การทำลายซากสัตว์และของเสียจากสัตว์อย่างถูกสุขลักษณะ

21. เพาหรือฝังของเสียจากสัตว์เล็กน้อย 50 ซม.
และราดทับด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ต้องปรับปรุง:.....

.....

.....

22. เลือกสถานที่ฝังซากสัตว์ที่อยู่ห่างจากแม่น้ำ ลำคลอง
และแหล่งน้ำสาธารณะอย่างน้อย 30 ม.

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ต้องปรับปรุง:.....

.....

.....

23. ให้คนงานผู้ทำลายซากสัตว์และของเสีย ปฏิบัติตาม
หลักสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดี

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ต้องปรับปรุง:.....

.....

.....

V. รายงานการเกิดโรคอย่างรวดเร็ว

24. รู้จักอาการของสัตว์ปีกและหมูที่ติดเชื้อไข้หวัดใหญ่
ในสัตว์

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ต้องปรับปรุง:.....

.....

.....

25. สังเกตอาการสัตว์ปีกและหมูของท่านอย่างละเอียดทุกวัน หากพบว่ามีอาการป่วยหรือผิดปกติให้สงสัยว่าเป็นโรคไข้หวัดใหญ่

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

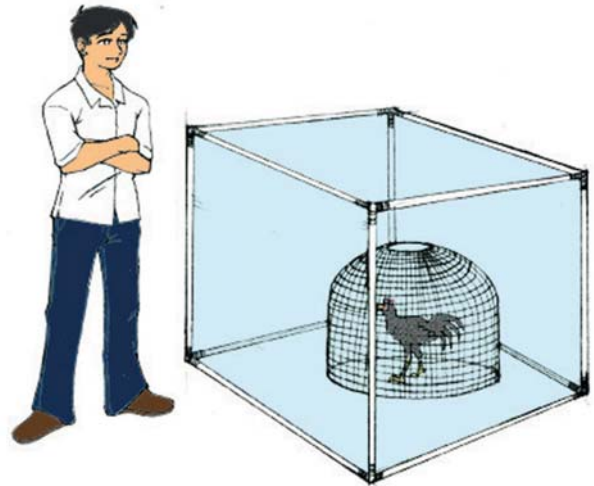
☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ต้องปรับปรุง:.....

.....

.....

26. รายงานเรื่องสัตว์ปีกและหมูที่สงสัยว่าป่วยหรือตายด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ให้สัตวแพทย์ ผู้ใหญ่บ้านหรืออาสาสมัครหมู่บ้านทราบทันที

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

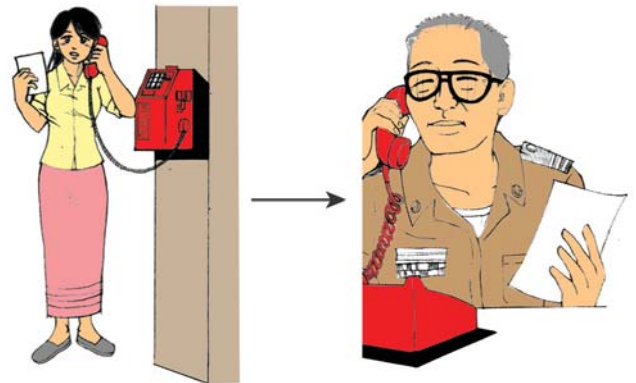
☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ต้องปรับปรุง:.....

.....

.....

27. เมื่อสมาชิกในครอบครัวมีไข้สูง หรือไออย่างรุนแรง จาม อ่อนเพลีย ให้ปรึกษาแพทย์หรือหน่วยงานอนามัยทันที

ท่านมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือไม่?

☐ ไม่มีข้อเสนอ

☐ มีข้อเสนอ ☐ ปรับปรุงโดยเร็ว

เรื่องที่ต้องปรับปรุง:.....

.....

.....

จุดตรวจสอบที่ 1

เก็บข้อมูลเกี่ยวกับโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์เพื่อดูแลสุขภาพของท่าน

ประโยชน์ต่อเกษตรกร/คนงาน

เกษตรกร/คนงานจะสามารถป้องกันโรคได้ดีขึ้นเมื่อมีข้อมูลที่ทันสมัยเกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ ไช้หวัดนกและไข้หวัดหมูเป็นโรคในสัตว์ปีกและหมู เชื้อโรคเหล่านี้สามารถติดต่อและถ่ายทอดจากสัตว์มาสู่คน หรือจากคนไปยังสัตว์ได้

ไวรัสซึ่งเป็นเชื้อโรคของโรคนี้สามารถติดต่อกับเกษตรกร/คนงานได้หากผู้สัมผัสใกล้ชิดกับสัตว์ที่ติดเชื้อ หรือวัสดุอุปกรณ์ที่ปนเปื้อนมูล เลือด ซากสัตว์ สิ่งปฏิกูล อวัยวะภายใน ชิ้นส่วนของสัตว์ หรือสารคัดหลั่งของสัตว์ดังกล่าว เชื้อไวรัสนี้สร้างความเสียหายต่อทั้งสุขภาพของท่าน สัตว์ปีกและ/หรือหมู ที่เป็นแหล่งรายได้ อีกทั้งครอบครัว เพื่อนบ้าน และลูกค้าของท่านก็อาจได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน

ปัจจุบันมีความก้าวหน้าในความรู้และมาตรการป้องกันไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ เกษตรกร/คนงานหลายคนนำมาตรการที่สามารถปฏิบัติได้จริงและมีค่าใช้จ่ายต่ำไปใช้เพื่อลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ ท่านจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ทันสมัยและถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ ซึ่งจะช่วยให้คุณรู้ว่า จะต้องปฏิบัติอย่างไรเพื่อปรับปรุงฟาร์มสัตว์ปีกหรือหมูของท่าน และปกป้องตัวท่านเองและครอบครัวจากการติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ในสัตว์

แนวทางการปรับปรุง

1. ตรวจสอบให้แน่ใจว่า ทุกคนในหมู่บ้านมีความรู้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ (ภาพ 1.1)
2. ติดต่อเจ้าหน้าที่สัตวบาล หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นประจำเพื่อรับทราบข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์และมาตรการป้องกันสิ่งสำคัญคือ ท่านจะต้องรู้สถานการณ์ไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ในจังหวัดและอำเภอของท่าน และจังหวัด อำเภอใกล้เคียง
3. ให้ความสนใจข่าวเกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ และคำแนะนำที่ให้กับเกษตรกร/คนงาน ผ่านทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ
4. พูดคุยกับครอบครัวของท่านเรื่องข้อมูลที่ได้รวบรวมมาสอนลูก ๆ ให้หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับสัตว์ป่วย ตาย หรือซากของสัตว์เหล่านั้น และไม่ควรรับประทานเนื้อสัตว์ที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ในสัตว์

วิธีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ

1. แลกเปลี่ยนข้อมูลโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์กับเพื่อนบ้าน และเปิดรับข้อมูล ใช้ทุกโอกาส (เช่น การประชุมหมู่บ้าน วัด ร้านกาแฟ) เพื่อให้เกษตรกรสนใจ ทั้งควรรหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากพวกเขาด้วย

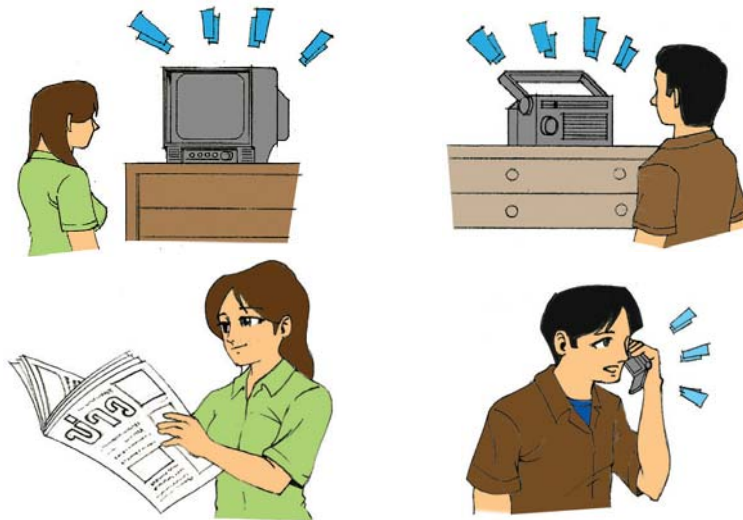
2. เรียนรู้และแลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้านถึงวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง และใช้ต้นทุนต่ำในการลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ วิธีปฏิบัติที่กล่าวถึงนั้น เช่น สวมใส่เครื่องป้องกันส่วนบุคคล การจัดการของเสีย การล้างมือให้สะอาด การปิดจมูก ปาก เวลาไอหรือจาม และทิ้งกระดาษเช็ดหน้าลงในถังขยะที่ใกล้ที่สุดทันทีหลังการใช้

คำแนะนำเพิ่มเติม

1. ให้หาข้อมูลที่ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์ อย่าเชื่อคำซุบซิบ นินทาหรือข่าวลือ หากท่านมีข้อสงสัยหรือคำถามใด ให้ติดต่อกับสำนักงานสัตวบาล สำนักงานเกษตร หรือสำนักงานสาธารณสุขเพื่อความกระจ่าง (ภาพ 1.2)
2. เมื่อท่านเป็นโรคไข้หวัดใหญ่ในคน อย่าเข้าใกล้หรือสัมผัสสัตว์ของท่าน เพราะอาจทำให้สัตว์ของท่านติดเชื้อและแพร่เชื้อต่อไป
3. เตรียมความพร้อมว่าตัวเองจะอย่างไรเมื่อโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์แพร่ระบาดมายังหมู่บ้านของท่านหรือหมู่บ้านที่อยู่รอบ ๆ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการสนับสนุนและค่าชดเชยต่าง ๆ จากรัฐบาลเมื่อเกษตรกร/คนงานต้องสูญเสียสัตว์เนื่องจากการควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์และมาตรการการกำจัดโรคของรัฐ

ข้อควรจำ

.....
ข้อมูลที่ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์จะช่วยคุ้มครองท่าน ครอบครัว รายได้และชุมชนของท่าน

ภาพ 1.1 เกษตรกร/คนงานจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์และถูกต้องเกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ เพื่อป้องกันสุขภาพและรายได้ของตน เกษตรกร/คนงานต้องให้ความสนใจข่าวทางโทรทัศน์และวิทยุ นอกจากนี้ ยังต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลที่รวบรวมมาให้กับเพื่อนบ้านด้วย หากเกษตรกร/คนงานสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ สามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์ที่น่าสนใจ คือ <http://www.oie.int>

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์

ไข้หวัดใหญ่ในสัตว์เป็นโรคติดเชื้อในสัตว์ (เช่น นก หมู) อย่างไรก็ตาม เชื้อไวรัสนี้สามารถติดต่อยังเกษตรกรได้หากสัมผัสอย่างใกล้ชิดกับสัตว์ที่มีเชื้อ มูลของสัตว์ เลือด ซากสัตว์ อวัยวะภายใน ขนสัตว์ และสารคัดหลั่งจากสัตว์นั้น สัตว์ที่ติดเชื้อบางตัวอาจดูเหมือนไม่เป็นอะไร แต่จะสามารถถ่ายทอดเชื้อให้แก่เกษตรกร สัตว์ปีกและหมูได้ ท่านต้องสัมผัสสัตว์ปีกและหมูของท่านให้น้อยที่สุด อย่าจับสัตว์ปีกและหมูที่ตายหรือป่วย ให้ไปปรึกษาสัตวแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือเจ้าหน้าที่การเกษตร เพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติม สัตว์ติดเชื้อบางชนิด โดยเฉพาะหมู อาจจะดูสุขภาพดี แต่พึงจำไว้ว่า เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ติดต่อทางทางเดินหายใจของหมูเท่านั้น และจะไม่ส่งผลกระทบต่อคน และเป็นแบบเดียวกับอาการของโรคไข้หวัดคนที่ทำให้เกิดโรครุนแรงอย่างที่เราเห็นได้ในสัตว์ปีก

การกลายพันธุ์อันเนื่องมาจากการผสมสารพันธุกรรมระหว่างเชื้อไข้หวัดใหญ่ในสัตว์และในคนนั้น เกิดขึ้นได้กับเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่อยู่ในประเภทเดียวกันเท่านั้น เช่น โรคระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 H1N1 เป็นการกลายพันธุ์ระหว่างเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ปีก มนุษย์ และหมู ดังอธิบายในภาพ

ภาพ 1.2 ปรึกษาสัตวแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือเจ้าหน้าที่การเกษตรในหมู่บ้านหรือในจังหวัดของท่าน หากมีคำถามหรือข้อสงสัยใด ๆ

จุดตรวจสอบที่ 2

จัดการกับสัตว์อย่างปลอดภัย

ประโยชน์ต่อเกษตรกร/คนงาน

มีวิธีที่ปฏิบัติได้จริงและมีต้นทุนต่ำหลายวิธีเพื่อลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์สำหรับเกษตรกร/คนงาน มีเกษตรกรจำนวนมากขึ้นที่ใช้ระบบการป้องกันพื้นฐานโดยเสี่ยงไม่ให้อื่นเข้ามาในโรงเรือน เช่น การสวมหน้ากากเพื่อลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อระหว่างสัตว์และตัวเกษตรกร/คนงานเอง ใช้ตาข่ายปิดช่องว่าง มาตรการเหล่านี้ จะช่วยให้ท่าน ครอบครัวของท่าน และสัตว์ของท่าน (แหล่งที่มาของรายได้) ได้รับการป้องกันดูแลที่ดี ความพยายามเช่นนี้ยังช่วยป้องกันเกษตรกรเพื่อนบ้านของท่านอีกด้วย

มีเกษตรกร/คนงานจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ที่ใช้มาตรการป้องกันความปลอดภัยส่วนบุคคล เช่น การล้างมืออย่างสะอาดหมดจด หรือใช้อุปกรณ์ป้องกันเมื่อจับต้องสัตว์ที่ป่วยหรือตาย มาตรการป้องกันความปลอดภัยส่วนบุคคลที่ดีเหล่านี้ จะช่วยลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อให้แก่เกษตรกร/คนงานและครอบครัวของพวกเขาเป็นอย่างมาก

แนวทางการปรับปรุง

1. ล้างมือให้สะอาดหมดจดหลังการจับต้องสัตว์ (ภาพ 2.1)
2. ใช้อุปกรณ์ป้องกัน เช่น หน้ากาก ถุงมือ ผ้ากันเปื้อน แวนตา และรองเท้าบูทเมื่อจับต้องสัตว์ (ภาพ 3.2)
3. ใช้ระบบการป้องกันโรคในฟาร์มขั้นพื้นฐาน เช่น การเลี้ยงสัตว์ปีกและหมูระบบปิด (ภาพ 2.2) และจัดให้มีอ่างล้างเท้าฆ่าเชื้อบริเวณทางเข้าเล้าทุกจุด มาตรการเหล่านี้จะทำให้สัตว์ของท่านลดความเสี่ยงจากโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ซึ่งมักกับสัตว์ชนิดอื่น ๆ และมนุษย์
4. สังเกตสัญญาณและอาการของสัตว์ที่ติดเชื้อโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ อย่าสัมผัสสัตว์ที่ติดเชื้อ
5. ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อเล้าสัตว์ รวมทั้ง กรง อุปกรณ์ เครื่องมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก่อนนำสัตว์ปีกหรือหมูกลุ่มใหม่เข้ามา
6. หากไม่จำเป็น เกษตรกร/คนงานที่ทำงานในโรงเลี้ยงสัตว์ ควรหลีกเลี่ยงการเยี่ยมชมโรงเลี้ยงสัตว์อื่น ๆ และฟาร์มสัตว์เลี้ยงของตน

วิธีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ

1. แบ่งปันการปฏิบัติที่ดีของท่านกับเกษตรกรและคนงานอื่น ๆ ช่วยเกษตรกรเพื่อนบ้านที่มีความเชื่อช้าในการปรับปรุงนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเพิ่มอัตราการป้องกันในหมู่บ้านหรือ

ชุมชนเดียวกัน เพื่อให้แน่ใจว่า การป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ (สัตว์ปีก หมู ฯลฯ) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

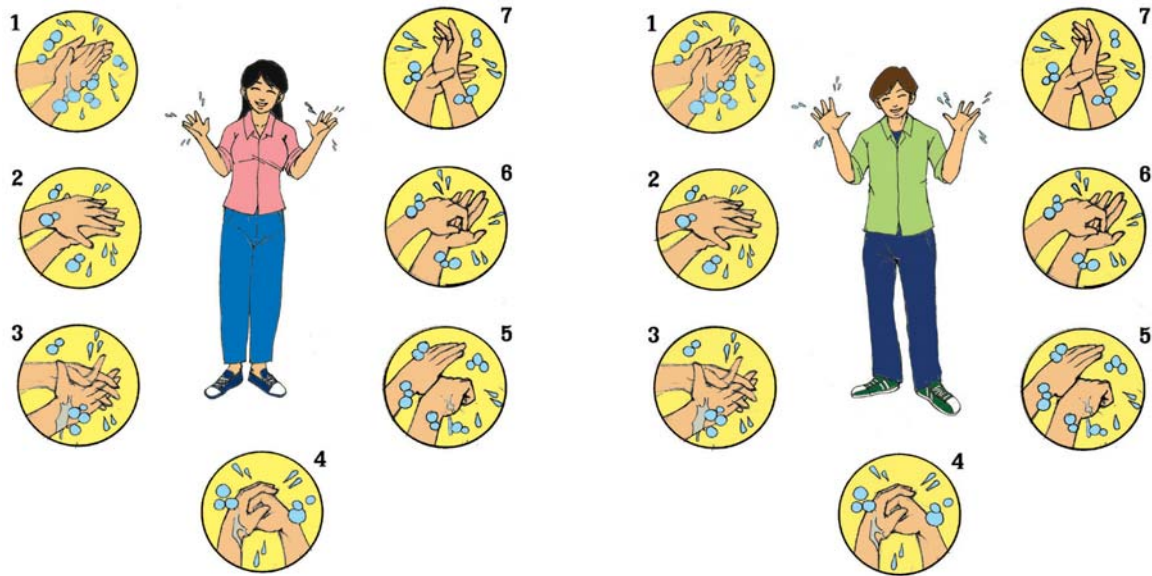
2. ร่วมกับเพื่อนบ้านในการส่งเสริมโครงการรณรงค์เพื่อให้มีการจับสัมผัสสัตว์อย่างถูกต้องและให้เกิดนิสัยการดูแลสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลอย่างเหมาะสม

คำแนะนำเพิ่มเติม

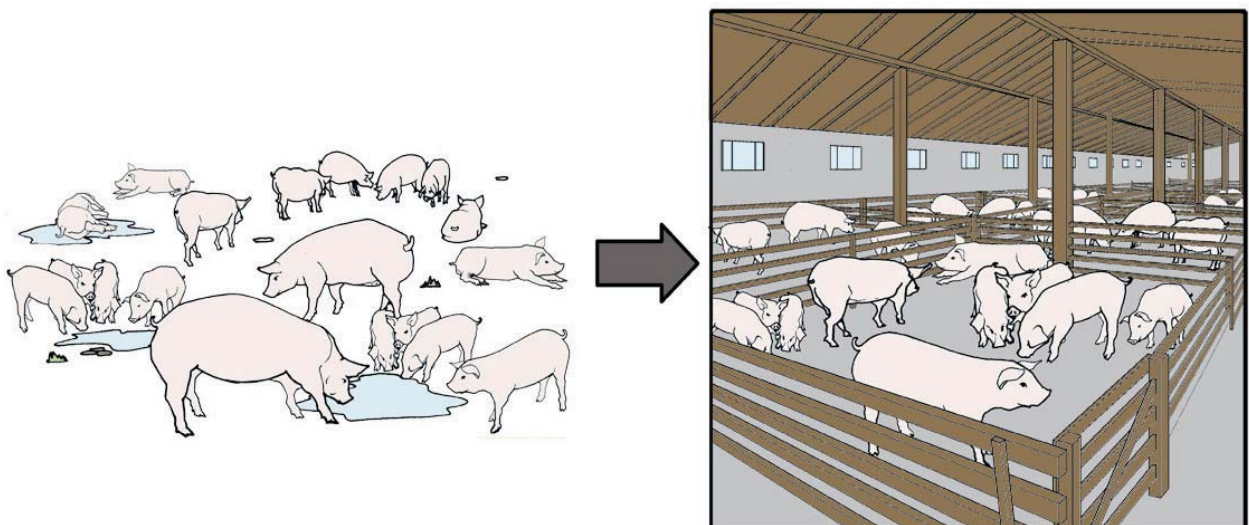
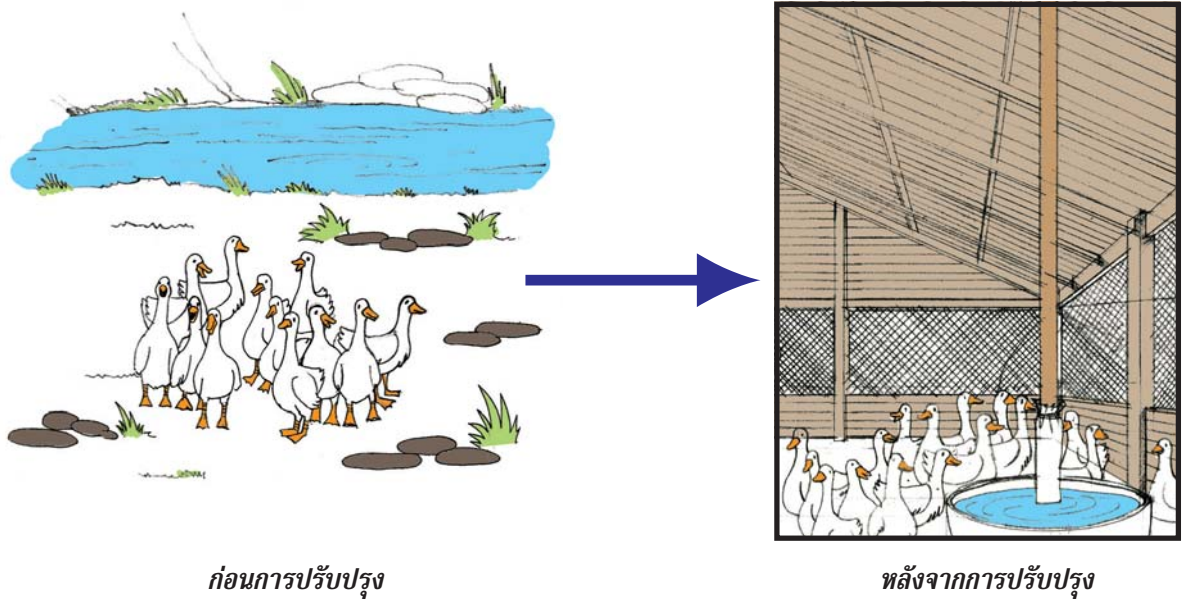
1. ตรวจสอบให้มั่นใจว่า เด็ก ๆ ไม่จับสัตว์ที่ป่วยหรือตาย หรือซากของสัตว์เหล่านั้น ให้ความรู้แก่เด็ก ๆ และสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับวิธีการรักษาความสะอาดส่วนบุคคล เช่น การล้างมือ การเปลี่ยนเสื้อผ้า และการใช้อุปกรณ์ป้องกันต่าง ๆ
2. ซื้อสัตว์ปีกและหมูจากผู้ขายที่รู้จักกันและได้รับอนุญาตจากทางราชการเท่านั้น ไม่ควรซื้อจากแหล่งที่ไม่รู้จัก
3. ต้องเก็บรักษาอุปกรณ์ป้องกันให้อยู่ในสภาพที่สะอาด หน้ากาก และถุงมือแบบใช้ครั้งเดียวจะต้องทิ้งทุกครั้งหลังการใช้งานนำกลับมาใช้อีก
4. เครื่องมือที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่ต้องล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อทันทีหลังการใช้ และเก็บให้ถูกสุขลักษณะ
5. เมื่อพบเห็นสัตว์ปีกหรือหมูที่ป่วยหรือตาย ห้ามจับ ควรติดต่อสำนักงานสัตวบาล สำนักงานสาธารณสุขหรือสำนักงานเกษตรทันที
6. ปิดจมูกและปากทุกครั้งที่จามหรือไอ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค ทั้งกระดาษชำระที่ใช้แล้วลงถังขยะให้เหมาะสม
7. หลังการเข้าไปในฟาร์มที่ติดเชื้อ ท่านสามารถป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ได้โดยการล้างมือ สระผม และเปลี่ยนใส่เสื้อผ้าสะอาดก่อนกลับเข้ามายังฟาร์มของท่าน
8. ห้ามสัมผัสสัตว์หากท่านมีอาการของโรคระบบทางเดินหายใจ เช่น การไอ การจาม หรือเป็นไข้หวัด
9. ในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อสูง อาจใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ได้ ควรติดต่อสำนักงานสัตวบาลท้องถิ่นเพื่อขอคำแนะนำ

ข้อควรจำ

เกษตรกร/คนงานสามารถส่งเสริมให้มีการจัดการสัตว์ปีกและหมูอย่างปลอดภัยได้ด้วยมาตรการที่ปฏิบัติได้จริงและมีต้นทุนต่ำ

ภาพ 2.1 ล้างมือให้สะอาดก่อนและหลังการจับต้องสัตว์ ล้างฝ่ามือ นิ้วมือ ข้อมือ หลังมือทั้งสองข้าง

ภาพ 2.2 ใช้โรงเรือนแบบปิดเพื่อลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ในสัตว์

จุดตรวจสอบที่ 3

การฆ่าและชำแหละสัตว์อย่างปลอดภัย

ประโยชน์ต่อเกษตรกร/คนงาน

วิธีการฆ่าและชำแหละสัตว์ที่ปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันเกษตรกร/คนงานและครอบครัวจากการติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ การฆ่าและชำแหละสัตว์นั้นสัมพันธ์กับการสัมผัสสัตว์อย่างใกล้ชิด ดังนั้น เกษตรกร/คนงานควรทราบถึงความเสี่ยงต่อการติดเชื้อและใช้มาตรการป้องกันตามความจำเป็น

ท่านสามารถลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อได้โดยวิธีการปฏิบัติได้จริงและมีต้นทุนต่ำ ซึ่งรวมถึงการจับสัตว์อย่างปลอดภัย การใช้อุปกรณ์ป้องกัน การดูแลสถานที่ในการฆ่าและชำแหละสัตว์ให้ถูกสุขลักษณะ และการจัดการของเสียอย่างถูกต้อง ขอให้ท่านร่วมมือกับเพื่อนบ้านเพื่อส่งเสริมมาตรการในการปฏิบัติเหล่านี้

แนวทางการปรับปรุง

1. กำหนดบริเวณสำหรับเชือดและชำแหละสัตว์ อนุญาตให้เฉพาะผู้ที่ได้รับมอบหมายเข้ามาในบริเวณเท่านั้น ห้ามใช้พื้นที่เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ
2. ปิดบริเวณทำงานเพื่อไม่ให้สัตว์ชนิดอื่น ๆ เช่น นกป่า หนู มด และแมลงเข้ามา
3. สังกะสีเปิดและหมอบอย่างระมัดระวังก่อนจับไปฆ่าชำแหละอย่าจับสัตว์เหล่านี้หากเห็นว่าป่วยหรือมีอาการใด ๆ ที่สงสัยว่าเป็นโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ (ดูภาพ 5.1)
4. จับและฆ่าชำแหละสัตว์ด้วยความชำนาญ ระมัดระวังไม่ให้นิ้ว เลือด สารคัดหลั่งในสัตว์ ฯลฯ กระจายออกไป
5. ใช้อุปกรณ์ป้องกัน เช่น หน้ากาก ถุงมือยาง รองเท้าบูท และผ้ากันเปื้อนพลาสติก เพื่อหลีกเลี่ยงการสัมผัสกับสัตว์โดยตรง (ภาพ 3.1) สวมหน้ากากให้ถูกต้อง (ภาพ 3.2) อุปกรณ์ป้องกันเหล่านี้จะช่วยลดโอกาสการสัมผัสกับซากสัตว์ เลือด สารคัดหลั่งและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ได้
6. ล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่ก่อนและหลังการฆ่าและชำแหละ ล้างฝ่ามือ นิ้วมือ เล็บและหลังมือทั้งสองข้างให้สะอาด
7. ป้องกันไม่ให้ซากสัตว์ปนเปื้อนกับของเสียของสัตว์ โดยเฉพาะอุจจาระในลำไส้
8. หลังจากทำงาน ล้างและฆ่าเชื้อบริเวณฆ่าชำแหละ เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ เก็บรักษาเครื่องมือให้สะอาดและเก็บไว้ในตู้ที่ปิดมิดชิดเพื่อไม่ให้สัมผัสกับแมลง หนู และสัตว์รบกวนอื่น ๆ
9. วัสดุบริเวณพื้นและผนังบริเวณฆ่าและชำแหละเนื้อสัตว์ ควรเป็นวัสดุกันน้ำซึ่งง่ายต่อการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ

ป้องกันการสะสมของเศษและเชื้อจุลินทรีย์ต่าง ๆ ในรอยแยกหรือรอยแตกบริเวณพื้นที่ทำงาน

วิธีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ

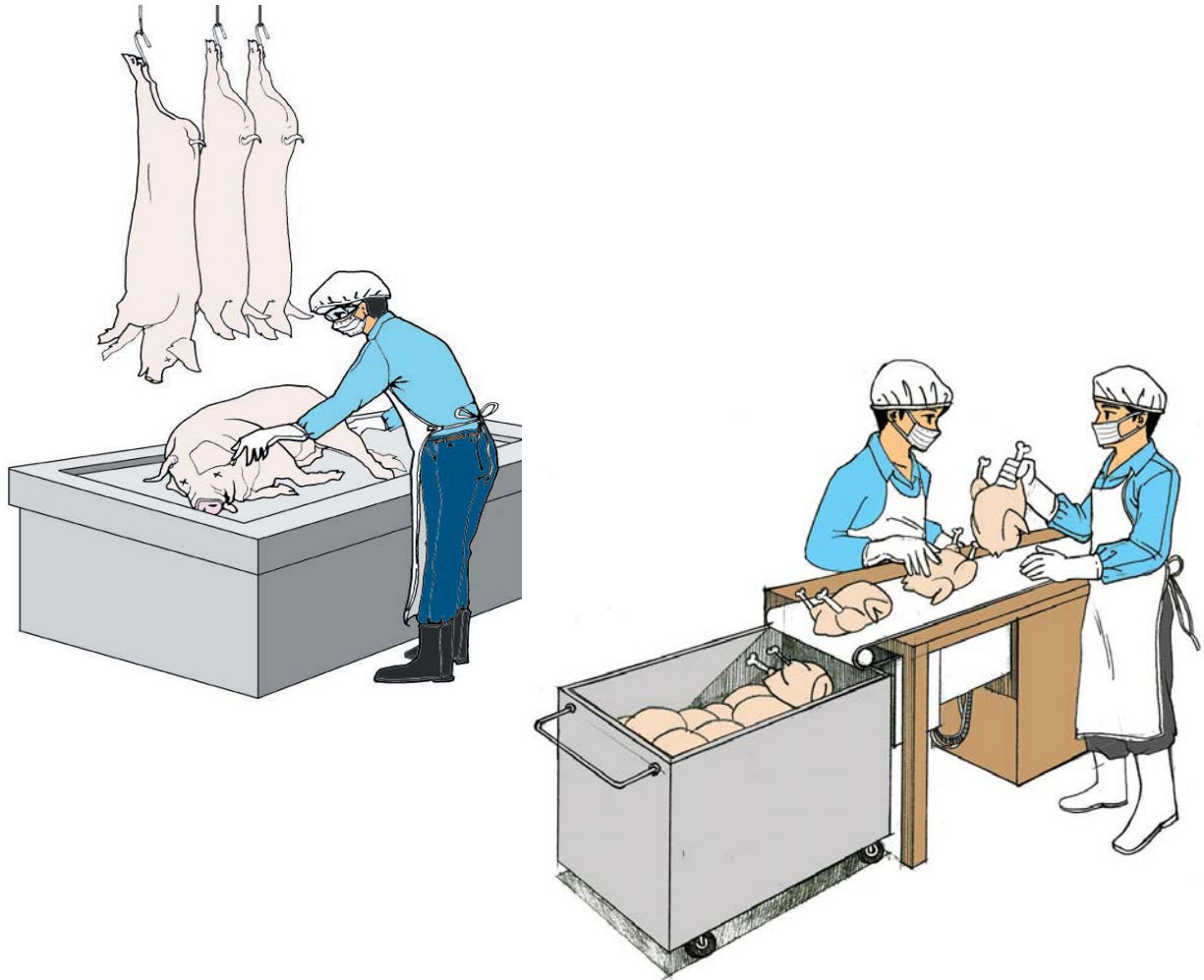
แลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่ดีเพื่อลดการติดเชื้อโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ เช่น การใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล การกำหนดพื้นที่เพื่อฆ่าชำแหละสัตว์ และการทำความสะอาดมือที่มีประสิทธิภาพ สำนักงานสัตวบาล สำนักงานสาธารณสุขและสำนักงานเกษตรท้องถิ่น สามารถให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการฆ่าและชำแหละที่ปลอดภัยได้

คำแนะนำเพิ่มเติม

1. ห้ามมิให้เด็กหรือบุคคลที่ขาดประสบการณ์จับต้องสัตว์
2. พื้นที่ฆ่าและชำแหละควรมีการระบายอากาศและแสงส่องสว่างที่เหมาะสม หน้าต่างที่เปิดออกได้ต้องคิดมุ้งลวดหรือตาข่าย
3. จัดให้มีพื้นที่ทำงาน ปรับปรุงความสูงพื้นที่ทำงานให้อยู่ในระดับข้อศอกซึ่งจะช่วยให้ทำงานได้ง่ายและปลอดภัย
4. แนะนำให้ใช้หน้ากากแบบใช้แล้วทิ้ง หลังการใช้เสร็จแล้วให้ทิ้งทุกครั้ง ไม่ควรนำกลับมาใช้อีก กรณีใช้หน้ากากแบบผ้า ให้ซักและฆ่าเชื้อทุกครั้งก่อนนำกลับมาใช้อีก
5. ล้างและฆ่าเชื้อถุงมือยาง รองเท้าบูท และผ้ากันเปื้อนทันทีหลังการใช้ อย่านำไปซักรวมกับเสื้อผ้าอื่น ๆ
6. ใช้ถังพิเศษเพื่อเก็บและทิ้งของเสียจากสัตว์ และทำลายอย่างถูกสุขลักษณะ (ภาพ 4.2)
7. ให้ฆ่าสัตว์ป่วยด้วยจิตเมตตา และรายงานต่อสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท้องถิ่นเป็นอันดับแรก (ภาพ 5.1) ทำลายซากสัตว์ทันทีและอย่างถูกสุขลักษณะ

ข้อควรจำ

.....
ป้องกันตัวท่านเอง ศึกษามาตรการต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างมากมายเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์อย่างปลอดภัยที่เป็นไปได้และมีต้นทุนต่ำ

ภาพ 3.1 สวมหน้ากาก ถุงมือ รองเท้าบูท และผ้ากันเปื้อนเมื่อฆ่าสัตว์ (เช่น สัตว์ปีก หมู) และชำแหละเนื้อสัตว์ ใช้พื้นที่ทำงานที่กำหนดไว้สำหรับวัตถุประสงค์นี้เท่านั้น อย่าใช้พื้นที่นี้เพื่อวัตถุประสงค์อย่างอื่น รักษาพื้นที่ทำงานให้เป็นระเบียบและสะอาดอยู่เสมอหลังการใช้

ภาพ 3.2 สวมหน้ากากที่เหมาะสมอย่างถูกวิธี อย่าจับด้านในหน้ากาก หน้ากากควรพอดีกับใบหน้าของท่าน และไม่ควรมีช่องว่างระหว่างหน้าของท่านกับหน้ากากให้อากาศรั่วไหลได้ สำหรับการเช็ดแบบปกติ แนะนำให้ใช้หน้ากากที่ใช้ในห้องผ่าตัด (ชาวยมือ) ถ้าท่านจำเป็นต้องสัมผัสสัตว์ที่ป่วยหรือสัตว์อาจติดเชื้อ ท่านต้องใส่หน้ากากชนิดกรองพิเศษ เอ็น 95 (ชาวยมือ) สอบถามนายจ้างของท่านให้จัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อให้ทำงานได้อย่างปลอดภัย

จุดตรวจสอบที่ 4

การทำลายซากสัตว์และของเสียจากสัตว์อย่างถูกสุขลักษณะ

ประโยชน์ต่อเกษตรกร/คนงาน

ซากสัตว์และของเสียจากสัตว์ปีก หมู และสัตว์ชนิดอื่น ๆ ที่ติดเชื้อมีเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ในสัตว์อยู่และอาจเป็นแหล่งของการติดเชื้อได้ เกษตรกร/คนงาน ควรให้ความใส่ใจเป็นพิเศษกับขนสัตว์ หนังสาคัดหลัง มูล กระดูกและชิ้นส่วนอื่น ๆ ของสัตว์ติดเชื้อ และทำการกำจัดอย่างถูกวิธี และต้องจัดการกับดินที่ปนเปื้อนอย่างเหมาะสมด้วยเช่นกัน หลีกเลี่ยงการสัมผัสโดยตรงกับซากสัตว์และของเสียเพื่อป้องกันตัวท่านเอง ครอบครัวของท่าน และลูกค้าของท่าน

ท่านสามารถขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สัตวบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีวิธีการมากมายเกี่ยวกับการกำจัดซากสัตว์ที่ถูกสุขอนามัยและการปรับปรุงการจัดการของเสียซึ่งสามารถปฏิบัติได้จริงและมีต้นทุนต่ำ มาตรการเหล่านี้สามารถช่วยลดอันตรายจากการติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ในสัตว์สำหรับเกษตรกร/คนงาน ครอบครัวของท่าน และลูกค้าของท่านได้ เป็นการคุ้มครองธุรกิจและสุขภาพของท่านไปพร้อมกัน

แนวทางการปรับปรุง

1. สวมหน้ากากให้ถูกต้อง (ภาพ 3.2) เมื่อท่านทำการเก็บมูลสัตว์ และของเสียจากสัตว์ สวมหน้ากาก ถุงมือยาง ผ้ากันเปื้อนพลาสติกและรองเท้าบูทเพื่อปกป้องตัวเอง
2. เตรียมถังพิเศษเพื่อใช้เก็บของเสียจากสัตว์ นำถุงพลาสติกขนาดใหญ่สวมด้านในของถังเพื่อให้สามารถนำของเสียที่เก็บมาไปทิ้งได้โดยง่าย
3. ควรนำของเสียที่เก็บมาไปเผาหรือฝัง หากนำไปฝัง ท่านต้องกำหนดพื้นที่เพื่อการนี้โดยเฉพาะ ให้ชุดหลุมที่มีความลึกมากกว่า 50 ซม. และนำถุงของเสียฝังลงในหลุมนั้น ให้ใช้ยาฆ่าเชื้อฉีดยาหรือโรยก่อนและหลังการฝัง
4. บริเวณฝังซาก ควรมีรั้วรอบเพื่อไม่ให้สัตว์กินซากเข้ามาได้ ติดป้ายบอกไม่ให้คนเข้ามาในบริเวณ ตรวจสอบให้แน่ใจว่าสถานที่ฝังซากอยู่ห่างจากแหล่งน้ำสาธารณะอย่างน้อย 30 ม.
5. หลังจากที่ท่านขายสัตว์ปีก และ/หรือสัตว์อื่นๆ ไปแล้วและก่อนที่จะนำสัตว์ชุดใหม่เข้ามา ให้ขนของเสียจากสัตว์และเศษขยะต่างๆ ออกไป แล้วทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรงเรือน (ภาพ 4.1)
6. แจ้งให้เจ้าหน้าที่สัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขซึ่งอยู่ใกล้ที่สุดทราบทันทีที่พบสัตว์ปีกหรือหมูป่วยหรือตายโดยสงสัยว่าจะติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ ให้ทำตามคำแนะนำเหล่านั้น ห้ามไม่ให้บุคคลหรือสัตว์เข้าออกจากฟาร์ม

7. คนงานที่ทำหน้าที่กำจัดของเสียจากสัตว์ต้องสวมชุดป้องกัน (ภาพ 4.2) เมื่อทำงานเสร็จแล้ว คนงานเหล่านี้ต้องอาบน้ำสระผม และเปลี่ยนใส่เสื้อผ้าสะอาด รวมทั้ง ทำความสะอาดและฆ่าเชื้ออุปกรณ์ป้องกันต่างๆ หลังการใช้

วิธีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ

สำรวจสถานที่ทำงานของท่านและทบทวนขั้นตอนในการทำงาน พิจารณาว่ามีขั้นตอนใดที่อาจได้สัมผัสกับของเสียจากสัตว์ปีก หมู หรือสัตว์ชนิดอื่น ๆ หรือไม่ ทารื้อกับครอบครัวของท่านและเกษตรกรข้างเคียงเกี่ยวกับวิธีหลีกเลี่ยงการสัมผัสโดยตรงกับของเสียจากสัตว์ และให้เรียนรู้จากวิธีการปฏิบัติที่ดีของเกษตรกรรายอื่น ๆ

คำแนะนำเพิ่มเติม

1. ยอยำนำของเสียจากสัตว์ปีก หมู และสัตว์ชนิดอื่น ๆ มารวมกับของเสียทั่วไปในครอบครัวและในฟาร์ม
2. ใช้ถังพิเศษเพื่อเก็บของเสียจากสถานที่ที่ท่านใช้ฆ่าสัตว์ปีกและหมู นำถุงพลาสติกขนาดใหญ่สวมด้านในของถังเพื่อไม่ให้ของเสียไหลออกมาและให้สามารถนำของเสียที่เก็บมาไปทิ้งได้ง่าย
3. กรองและบำบัดน้ำเสียจากฟาร์มสัตว์ปีก หมู และสัตว์ชนิดอื่น ๆ ก่อนปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม
4. นำวิธีการควบคุม/กำจัด หนู มด และแมลง มาใช้โดยหารือกับสำนักงานสัตวบาลท้องถิ่นเพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติด้านสุขอนามัยที่เหมาะสมสำหรับทั้งในฟาร์มและโรงฆ่าสัตว์

ข้อควรจำ

.....
เก็บและกำจัดของเสียจากสัตว์ปีก หมู และสัตว์ชนิดอื่น ๆ อย่างปลอดภัย

ภาพ 4.1 ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อฟาร์มสัตว์ปีกหรือสัตว์ชนิดอื่นๆ หลังจากที่ท่านขายสัตว์ไปแล้ว จัดการนำของเสียออกไปและปล่อยโรงเรือนทิ้งไว้ให้ว่างเปล่าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ ก่อนที่จะนำสัตว์ชุดใหม่เข้ามา ต้องทำความสะอาดและฆ่าเชื้ออุปกรณ์ต่างๆ สำหรับการให้อาหารและน้ำแก่สัตว์ และเครื่องมืออื่นๆ ในฟาร์ม การทำเช่นนี้จะป้องกันไม่ให้สัตว์ชุดใหม่ติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ ทั้งยังเป็นการป้องกันสุขภาพของตัวเองท่านเองไปพร้อมๆ กันด้วย

ภาพ 4.2 ทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่การเกษตร เจ้าหน้าที่สัตวบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเมื่อกำจัดซากสัตว์และของเสียจากสัตว์เหล่านั้น (เช่น สัตว์ปีก หมูและสัตว์ชนิดอื่นๆ) ที่สงสัยว่าจะติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ ให้ใช้ถุงและถังพิเศษเพื่อเก็บซากศพของสัตว์ แล้วนำไปเผาหรือฝัง ผู้ทำการเก็บซากศพจะต้องสวมหน้ากากชนิดกรองพิเศษเอ็น 95 แวนตาป้องกัน ถุงมือ รองเท้าบูท และชุดป้องกันเพื่อไม่ให้ติดเชื้อ เมื่อเสร็จจากการทำงาน ผู้ทำการเก็บซากสัตว์ต้องทำความสะอาดตนเองและเปลี่ยนใส่เสื้อผ้าชุดใหม่ ห้ามไม่ให้บุคคลหรือสัตว์เข้าออกสถานที่โดยการล่อลวงให้มิดชิด

จุดตรวจสอบที่ 5

รายงานการเกิดโรคอย่างรวดเร็ว

ประโยชน์ต่อเกษตรกร/คนงาน

การปฏิบัติการณ์ของรัฐอย่างทันที่ทั้งที่เป็นสิ่งจำเป็นในการหยุดยั้งการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ เกษตรกรและคนงานมักเป็นคนกลุ่มแรก ๆ ที่พบโรคและรายงานให้รัฐบาลทราบ

ถ้าท่านรายงานโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์อย่างรวดเร็วจะช่วยให้รัฐบาล (สำนักงานเกษตร สำนักงานสัตวบาลและสำนักงานสาธารณสุข) สามารถดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างทันที่ทั้งที่และป้องกันไม่ให้โรคแพร่ระบาดออกไป หากดำเนินการตามมาตรการป้องกันอย่างรวดเร็ว จะสามารถเพิ่มระดับความคุ้มครองให้กับสุขภาพและธุรกิจของท่าน

แนวทางการปรับปรุง

1. สังเกตสัญญาณและอาการของการติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ปีกและหมู (ดูภาพ 5.1)
2. สังเกตอาการสัตว์ปีกของท่านทุกวันอย่างละเอียด หากสัตว์เหล่านั้นแสดงสัญญาณของอาการเจ็บป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ปีกหรือในหมู ขอให้รายงานเกี่ยวกับสัตว์ป่วยที่สงสัยว่าติดเชื้อหรือตายทันทีต่อผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง (เจ้าหน้าที่สัตวบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือเจ้าหน้าที่การเกษตร) ทารือกับเจ้าหน้าที่เหล่านี้หากท่านไม่แน่ใจว่า โรคดังกล่าวเป็นโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ปีกหรือหมูหรือไม่
3. เมื่อตัวท่านหรือสมาชิกในครอบครัวของท่านมีไข้สูงและมีอาการไข้หวัดรุนแรง เช่น ไอ จาม หรืออ่อนเพลีย ให้พบแพทย์หรือไปที่ทำการสาธารณสุขในหมู่บ้านของท่านทันที
4. หากผู้ป่วยเคยสัมผัสกับสัตว์ปีก นกป่าหรือหมู หรือของเสียจากสัตว์เหล่านั้น ให้แจ้งแพทย์ บุคลากรในหน่วยอนามัยหรืออาสาสมัครสาธารณสุขทันที ข้อมูลนี้มีประโยชน์สำหรับใช้วินิจฉัยโรคอย่างถูกต้อง เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาที่เหมาะสมและทันที่

วิธีการส่งเสริมความร่วมมือ

เรียนรู้สัญญาณและอาการของไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ปีกและในหมูจากเกษตรกรและชาวบ้านรายอื่น ๆ เจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเจ้าหน้าที่การเกษตรจะสามารถช่วยเหลือท่านได้ ให้เรียนรู้จากกรณีการเกิดเหตุก่อนหน้านี้ว่า สัตว์ปีก หมูและคนติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ปีกและหมูได้อย่างไร และคนในพื้นที่เกิดโรคต่อสู้กับโรคนี้ได้อย่างไร ทารือและส่งเสริมวิธีการรายงานโรคโดยทันที และความร่วมมือซึ่งกันและกันในกลุ่มเกษตรกรและชาวบ้านที่เกี่ยวข้อง

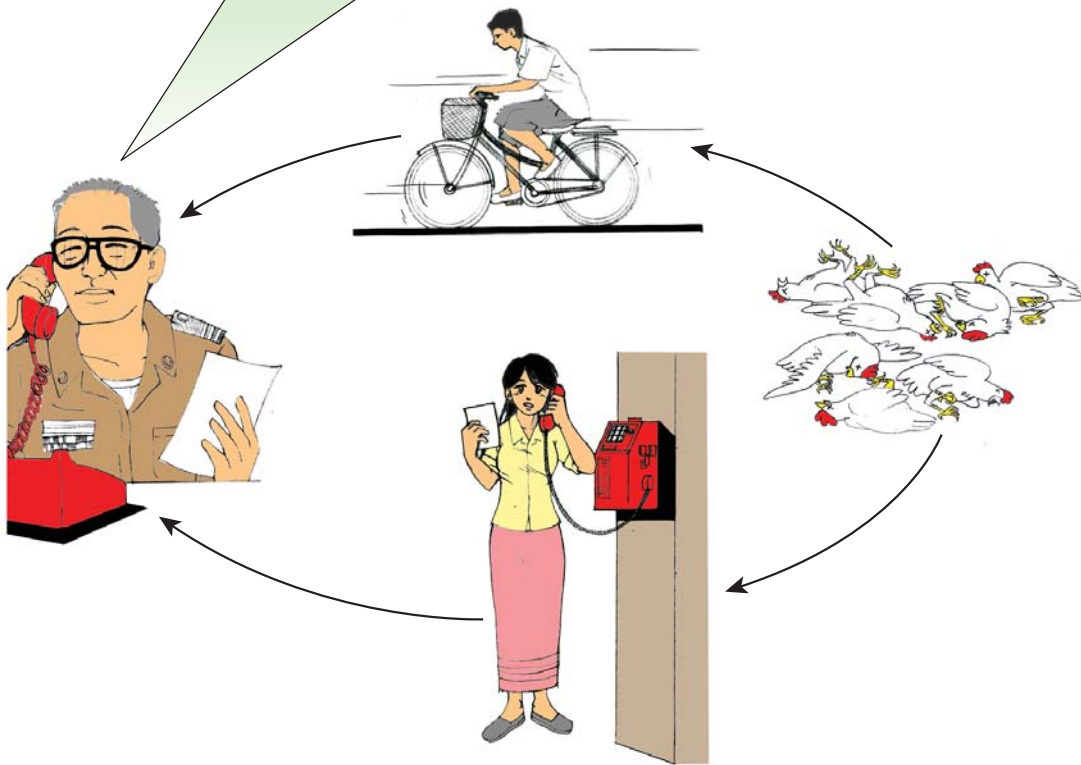
คำแนะนำเพิ่มเติม

1. ให้รู้ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขหรืออาสาสมัครปศุสัตว์ในหมู่บ้านของท่านคือใคร คนเหล่านี้จะช่วยท่านรายงานโรคได้อย่างถูกต้อง
2. โรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ปีกและหมูไม่เพียงสามารถติดต่อมายังเกษตรกรเท่านั้น แต่ยังรวมถึงคนงานในโรงฆ่าสัตว์ ผู้ขายไข่และเนื้อของสัตว์ปีกที่ปนเปื้อน และลูกค้าก็อาจติดเชื้อได้เช่นกัน ควรช่วยคนในกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้ให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับโรคและวิธีการป้องกันตนเอง อย่าขายหรือกินเนื้อและไข่จากสัตว์ปีกหรือหมูที่ป่วย
3. เมื่อท่านกำลังจะสูญเสียสัตว์ปีกหรือหมูของท่านเนื่องจากโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ปีกหรือในหมู แล้วรีบรายงานเรื่องนี้โดยเร็ว ท่านจะสามารถรับค่าชดเชยหรือการช่วยเหลือจากรัฐบาลได้ ให้ติดต่อหน่วยงานของรัฐทันทีที่ท่านเห็นสัญญาณที่อาจเป็นโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์
4. ช่วยเพื่อนเกษตรกรของท่านซึ่งสูญเสียสัตว์ปีก หมู หรือสัตว์ชนิดอื่น ๆ ของพวกเขาไปแล้ว แบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือจากรัฐบาล

ข้อควรจำ

รายงานการเกิดโรคอย่างรวดเร็วและการดำเนินการอย่างทันที่ทั้งที่ จะป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ปีกและในหมูได้ ซึ่งจะช่วยปกป้องสุขภาพและธุรกิจของท่าน

- โภคที่ติดเชื้อไข้หวัดนกอาจแสดงอาการดังต่อไปนี้ เดินหรือยืนไม่ได้ ขนยุ่ง กินไม่ได้ หายใจติดขัด หงอย เหนียงและหงอน มีสีน้ำเงิน มีอาการบวมที่หัว เปลือกตา หงอน เหนียงและ/หรือข้อขา ต้องเสียมีเลือดออกเล็กน้อย (เห็นได้ชัดเจนที่สุดที่เท้าและหน้าแข้ง) จำนวนไขลดลงอย่างกะทันหัน ไชยาก
- ในทางตรงกันข้าม อาการของโรคไข้หวัดหมูอาจจะไม่เด่นชัดนัก หากมีสัญญาณของโรคอาจเห็นได้ เช่น ไอ น้ำมูก น้ำตาไหล จาม หงอย กินไม่ได้ หายใจไม่สะดวกและมีไข้สูง

ภาพ 5.1 เรียนรู้เกี่ยวกับอาการและสัญญาณของโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ เมื่อท่านพบกรณีที่น่าสงสัย ให้รายงานเจ้าหน้าที่การเกษตร เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ และ/หรือ หน่วยงานอื่นๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้องที่ใกล้ที่สุดทันที

ภาพ 5.2 บอกเด็กๆ ให้อยู่ห่างจากนกหรือสัตว์ต่างๆ ที่ตายหรือป่วย

ภาพ 5.3 เรียนรู้สัญญาณและอาการเริ่มต้นของกรณีโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ที่เกิดกับมนุษย์

ภาคผนวก แหล่งข้อมูล

กระทรวงสาธารณสุข

ตึกสถาบันราชประชาสมาสัย ชั้นที่ 4

อาคาร 8 ถนนติวานนท์ จ. นนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 02 590 3275

โทรสาร 02 590 3397

เว็บไซต์ <http://beid.ddc.moph.go.th/th/index.php>

ศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก

สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

69/1 ถนนพญาไท เขตราชเทวี

กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 02 653 4444 ต่อ 5112

โทรสาร 02 653 4865

อีเมล dcontrol8@dld.go.th

เว็บไซต์ <http://www.dld.go.th/dcontrol/indexdcon.htm>

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ

สาขาภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

Regional Office for Asia and the Pacific (RAP)

เลขที่ 39 ถนนพระอาทิตย์ บางลำพู เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์ 02 697 4000

โทรสาร 02 697 4445

เว็บไซต์ <http://www.fao.org/world/regional/rap>

สำนักงานผู้แทนองค์การอนามัยโลกประจำประเทศไทย

Office of the World Health Organization (WHO) Representative to Thailand

กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์ จ. นนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 02 590 1524

โทรสาร 02 591 8199

เว็บไซต์ <http://www.whothailand.org/en/index.htm>

สำนักงานผู้แทนองค์การระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ

ประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก

OIE Regional Representation for Asia and the Pacific

Sanseido Building, 4F, 2-4-10 Kojimachi, Chiyoda-ku

Tokyo, 102-0083

Japan

โทรศัพท์ +81 3 5212 3191

โทรสาร +81 3 5212 3194

เว็บไซต์ <http://www.rr-asia.oie.int>

การคุ้มครองสุขภาพและธุรกิจของท่านจากการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์

คู่มือปฏิบัติสำหรับเกษตรกรและคนงาน

การระบาดของโรคไข้หวัดนกในช่วงที่ผ่านมา รวมทั้งการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอ (เอช 1 เอ็น 1) ซึ่งเกิดมาจากสุกร ทำให้ทั่วโลกหันมาตื่นตัวเรื่องดังกล่าว คู่มือนี้ได้รับการพัฒนามาเพื่อส่งเสริมการทำงานอย่างปลอดภัย คู่มือนี้ใช้ง่ายและสามารถปฏิบัติได้จริง โดยมีแบบสำรวจในมาตรการป้องกันต่าง ๆ พร้อมคำอธิบาย วิธีการอบรมอย่างมีส่วนร่วมอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของ ILO ที่มีชื่อว่า “การปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และสภาพการทำงานของเกษตรกร” (WIND) และ “การปรับปรุงสภาพการทำงานในสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก” (WISE) ได้ถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและกระตุ้นการพัฒนาปฏิบัติของเกษตรกรและคนงาน

สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศประจำอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง

อาคารสหประชาชาติ ชั้น 10

ถนนราชดำเนินนอก

กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์: 02 288 1234

โทรสาร: 02 288 3058

อีเมล: bangkok@ilo.org

www.ilo.org/asia

DECENT WORK

A better world starts here.

ISBN: 9789228227369